

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Irak Kırallık Hükümeti arasında Hava Ulaştırılmalarına dair olan Anlaşmanın onanması hakkında Kanun

(Resmî Gazete ile ilân : 14 . II . 1948 - Sayı : 6832)

No.
5173

Kabul tarihi
9 . II . 1948

BİRİNCİ MADDE — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Irak Kırallık Hükümeti arasında Ankara'da 30 Haziran 1947 tarihinde akit ve imza edilmiş olan Hava Ulaştırılmalarına dair Anlaşma ile eki onanmıştır.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

11 Şubat 1948

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE IRAK KIRALLIK HÜKÜMETİ ARASINDA HAVA ULAŞTIRMALARINA DAİR ANLAŞMA

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Irak Kırallık Hükümeti;
Türkiye ile Irak arasında hava ulaştırmalarına dair bir Anlaşma yapmaya karar vererek,
Bu maksatla usulü dairesinde yetkilendirilmiş temsilciler tâyin etmişler ve bunlar aşağıdaki hükümler üzerinde anlaşmışlardır:

Madde — 1

Sözleşen Taraflar, ilişik Ekte sayılan milletlerarası havayollarının ve seferlerinin kurulması için, işbu Ekte gösterilen hakları birbirlerine verirler; anılan seferlere, kendisine bu haklar verilen Sözleşen Tarafın ihtiyarına göre derhal veya daha ileri bir tarihte başlanabilir.

Madde — 2

a) Sözleşen Taraflardan biri tarafından diğer Sözleşen Tarafa kurulması hakkı verilen her bir hava seferi, bu son Taraf, anılan seferi işletmek için bir veya birkaç hava ulaştırma teşebbüsü tâyin eder etmez, işletmeye açılacaktır. Bu hakkı veren Sözleşen Taraf, işbu maddenin (b) fıkrası ve 6 ncı madde hükümleri mahfuz kalmak şartıyla, böylece tâyin olunan hava ulaştırma teşebbüsüne veya teşebbüslerine gereken işletme müsaadesini gecikmeksizin verecektir.

b) Yukarda anılan hakları veren Sözleşen Taraf, böylece tâyin edilen hava ulaştırma teşebbüsünü veya teşebbüslerini işbu Anlaşmada öngörülen seferlere başlamaya mezun kılmadan önce, kendilerinden, ülkesinde yürürlükte bulunan kanun ve nizamlar gereğince hüviyetlerini ispat edici mahiyette her türlü vesikalar vermelerini istiyebilecektir.

c) İlgili Hükümetlerce tâyin olunabilecek bazı bölgelerde milletlerarası bir hava seferinin kurulması, yetkili askerî makamların tasvibine sunulacaktır.

Madde — 3

a) Sözleşen Taraflardan herbiri, öteki Taraf hava ulaştırma teşebbüslerinin, kendi hava

alanlarını kullanmaları ve başka kolaylıklardan faydalanmaları karşılığı olarak alacağı veya alınmasına müsaade edeceği harçların, milletlerarası benzer seferlerde kullanılan kendi millî uçakları ile anılan hava alanlarını kullanma ve kolaylıklardan faydalanma karşılığı olarak ödenecek harçlardan daha yüksek olmamasını kabul eder.

b) Sözleşen Taraflardan birinin ülkesine, öteki Sözleşen Tarafça tâyin edilen hava ulaştırma teşebbüsü tarafından, veya böyle bir teşebbüs hesabına, ithal edilip munhasıran bu teşebbüs uçakları tarafından kullanılacak yakıtlar, makine yağları ve yedek parçalar, gümrük resimleri, muayene ücretleri veya diğer millî rêsım ve harçların alınması hususunda millî hava ulaştırma teşebbüslerine veya en ziyade müsaadeye mazhar millet hava ulaştırma teşebbüslerine uygulanan işlem den faydalanacaklardır.

c) Ekte tarif edilen havayollarını ve seferlerini işletmeye izinli Sözleşen Tarafın hava ulaştırma teşebbüslerine ait sivil uçaklarda bulunan yakıtlar, makine yağları, yedek parçalar, muhtat teçhizat ve uçak kumanyası, anılan uçaklar tarafından öteki Sözleşen Tarafın ülkesi üzerindeki uçuşlar esnasında kullanılsa veya sarfedilse bile, bu Taraf ülkesine giriş veya bu ülkeden çıkışta, gümrük resimleri, muayene ücretleri veya diğer benzer resimlerden muaf tutulacaklardır.

Madde — 4

Sözleşen Taraflardan birinin verdiği veya muteber tanıdığı ve henüz müddeti geçmemiş hava seyrüsefer şahadetnameleri, uçuşa elverişlilik bröveleri ve lisanslar, Ekte gösterilen havayollarının ve seferlerinin işletilmesi için öteki Sözleşen Tarafça da muteber tanınacaktır.

Ancak, Sözleşen Taraflardan herbiri, kendi uyruklularına diğer bir Devlet tarafından verilmiş olan uçuşa elverişlilik brövelerini ve lisansları, kendi ülkesi üzerinde yapılacak uçuşlar için muteber tanınmamak hakkını muhafaza eder.

Madde — 5

a) Sözleşen Taraflardan birinin, Milletlerarası hava seyrüseferinde kullanılan uçakların kendi ülkesine giriş ve çıkışı hakkındaki veya anılan uçakların kendi ülkesi sınırları içinde buldukları müddetçe işletilmesi ve seyrüseferi ile ilgili kanun ve nizamları, öteki Sözleşen Taraf hava ulaştırma teşebbüsünün veya teşebbüslerinin uçaklarına da uygulanacaktır.

b) Yolcular, mürettebat ve uçakla mal gönderenler, gerek şahsan, gerekse kendi nam ve hesaplarına hareket eden bir üçüncü şahıs vasıtasıyla, Sözleşen Taraflardan herbirinin ülkesinde, giriş, çıkış formaliteleri, göç, pasaport ve karantina işlerine mütaallik bulunanlar gibi yolcular, mürettebat ve malların memlekete giriş, memlekette kalış ve memleketten çıkışını tanzim eden kanun ve nizamlara riayetle mükellef olacaklardır.

Madde — 6

Sözleşen Taraflardan herbiri, öteki Sözleşen Tarafça tâyin edilen bir hava ulaştırma teşebbüsü mülkiyetinin esaslı kısmının ve fiilî murakabesinin bu son Taraf uyruklularının elinde bulunduğu kanaat getirmediği hallerde veya bu teşebbüs, ülkesi üzerinde faaliyette bulunduğu Devletin kanun ve nizamlarına, yukardaki 5 nci maddede işaret olunduğu şekilde riayet etmediği veya işbu Anlaşmanın kendisine yüklediği vecibeleri yerine getirmediği takdirde bu teşebbüse işletme müsaadesi vermeyi reddetmek veya verilmiş olan müsaadeyi geri almak hakkını muhafaza eder.

Madde — 7

İşbu Anlaşma ve buna dayanarak yapılacak bütün mukaveleler Milletlerarası Sivil Havaacılık Teşkilâtı nezdinde tescil ettirilecektir.

Madde — 8

Sözleşen Taraflardan biri, işbu Anlaşma Eki hükümlerinden herhangi birinin değiştirilmesini arzu ettiği hallerde, her iki Sözleşen Taraf yetkili makamlarının bu maksatla birbirleriyle danışmalarını isteyebilecek ve bu danışma, istek tarihinden itibaren sayılmak üzere 60 günlük bir süre içinde başlayacaktır. Anılan makamların kararlaştırdıkları her değişiklik, diplomatik nota teatisi suretiyle teyit edildikten sonra yürürlüğe girecektir.

Genel mahiyette çok taraflı bir Havacılık Sözleşmesi her iki Sözleşen Taraf için yürürlüğe girdiği takdirde, Taraflar işbu Anlaşma ve Eki hükümlerinin anılan Sözleşme hükümleri ile uygunluğunu sağlamak maksadiyle danışacaklardır.

Madde — 9

a) Sözleşen Taraflar, işbu Anlaşmanın veya Ekinin yorumlanmasına ve uygulanmasına müteallik olup, karşılıklı görüşme yolu ile halledilemeyen herhangi bir uyuşmazlığı hakeme sunmayı kabul ederler.

b) Böyle bir uyuşmazlık, 7 Aralık 1944 te Şikago'da imzalanan Milletlerarası Sivil Havacılık Sözleşmesi ile kurulan Milletlerarası Sivil Havacılık Teşkilâtı Konseyine arz olunacaktır.

c) Bununla beraber Sözleşen Taraflar, aralarında anlaşarak, uyuşmazlığı bir Hakem Mahkemesine, yahut tâyin edecekleri herhangi bir şahıs veya teşekküle sunarak da halledebilirler.

d) Sözleşen Taraflar verilecek hükme riayet etmeyi taahhüt ederler.

Madde — 10

« Ülke » tâbiri, 7 Aralık 1944 te Şikago'da imzalanan Milletlerarası Sivil Havacılık Sözleşmesinin 2 nci maddesinde derpiş olunan mânyı ifade edecektir.

Yukardaki hüküm, metinde aykırı bir kayıt bulunmadığı takdirde, işbu Anlaşma ve Eki için muteber sayılacaktır.

Madde — 11

Sözleşen Taraflardan herbiri, işbu Anlaşmaya son vermek istediğini öteki Tarafa nota ile bildirebilir. Böyle bir sonverme, Tarafların anlaşması ile, müddetin son bulmasından önce iptal edilmedikçe, Notanın öteki Tarafça alınması tarihinden 12 ay sonra hüküm ifade edecektir.

Madde — 12

Tasdiknameler, mümkün olan en kısa zamanda Ankara'da teati edilecektir. Anlaşma, tasdiknamelerin teatisi tarihinde yürürlüğe girecektir.

Yukardakileri tasdikan, imzaları aşağıda bulunan ve Hükümetleri tarafından usulü dairesinde yetkilendirilmiş olan temsilciler işbu Anlaşmayı imza etmiş ve mühürlemişlerdir.

30 Haziran 1947 tarihinde Ankara'da Türkçe ve Arapça ikişer nüsha olarak yapılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti
adına
Fuat Çarım

İrak Kırallığı Hükümeti
adına
Ekrem Müştak

1. — İşbu Anlaşma ve Eki gereğince mezun kılınmış olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti hava ulaştırma teşebbüslerine, Irak toprakları üzerinden inmeden geçmek ve bu topraklara ticari olmıyan sebeplerle inmek hakkı ile aşağıda gösterilen yollar üzerinde milletlerarası yolcu, yük ve posta almak ve boşaltmak hakkı verilmiştir:

Her iki istikamette olmak üzere, Türkiye'de ve diğer yurtlar topraklarında, mutavassıt noktalar tarihiyle veya doğrudan doğruya, Ankara'dan Bağdad - Basra'ya ve daha ilerdeki memleketlere,

2. — İşbu Anlaşma ve eki gereğince mezun kılınmış olan Irak Kırallık Hükümeti hava ulaştırma teşebbüslerine, Türk toprakları üzerinden inmeden geçmek ve bu topraklara ticari olmıyan sebeplerle inmek hakkı ile aşağıda gösterilen yollar üzerinde milletlerarası yolcu, yük ve posta almak ve boşaltmak hakkı verilmiştir:

Her iki istikamette olmak üzere, Irak'ta ve diğer yurtlar topraklarında, mutavassıt noktalar tarihiyle veya doğrudan doğruya, Bağdad'dan Ankara - İstanbul'a ve daha ilerdeki memleketlere.

3. — İşbu Anlaşma ve Ekine mevzu olan hava seferlerinin kurulması ve işletilmesinde aşağıdaki prensipler uygulanacaktır:

a) İmkân nispetinde düşük ve salim ekonomik prensiplerle bağdaşan tarifeler uygulanması suretiyle hava yolculuğunun, insanlığın genel refahı bakımından arzettiği faydaların yayılmasının en geniş şekilde teşvik ve tahriki, hava yolculuğunun milletlerarasında dostça anlayış ve iyi niyetin gelişmesi vasıtası olarak teşviki ve aynı zamanda bu yeni ulaştırma vasıtasının, iki memleketin müşterek refahı bakımından arzettiği çok sayıda her türlü faydaların sağlanması şayanı arzudur.

b) Seyahat eden kimselere sağlanmış bulunan hava ulaştırma kolaylıkları, halkın bu gibi ulaştırmalara olan ihtiyacı ile sıkı surette bağlı olmalıdır.

c) Her iki memleketin hava ulaştırma teşebbüsleri için, işbu Anlaşma ve Ekine mevzu olan ve karşılıklı ülkeler arasında mevcut yol veya yollardan herhangi birini takiben hava seferleri kurulması hususunda müsait ve eşit imkânlar mevcut olmalıdır.

d) İşbu Anlaşma Ekinde yazılı uzak kurye seferlerinin Sözleşen Taraflar hava ulaştırma teşebbüslerince işletilmesinde, karşı taraf hava ulaştırma teşebbüslerinin menfaatleri, işbu Tarafın aynı yollar üzerinde kısmen veya tamamen kurmuş bulunduğu seferleri haksız zararlara uğratmamak maksadiyle, gözönünde tutulacaktır.

e) Sözleşen Taraflar, İşbu Anlaşma Ekine uygun olarak tâyin olunan hava ulaştırma teşebbüsleri tarafından yapılacak seferler hacminin her şeyden önce, adigeçen teşebbüsün milliyetini taşıdığı memleket ile ulaştırmanın nihai hedefi olan memleket arasındaki ulaştırma ihtiyaçlarına uygun bulunmasını kabul ederler.

f) Sözleşen Taraflar, tarife ücretlerinin, idareli işletme, mâkul kâr haddi, seferin ve sürat ve rahat bakımından uçakların hususiyetlerindeki farkları da içine alan bütün ilgili âmilleri ve aynı zamanda aynı yol üzerinde sefer yapan diğer hava ulaştırma teşebbüslerince tatbik edilen tarife ücretlerini gözönünde tutarak mâkul bir esas dâhilinde tesbit etmeyi kabul ederler.

4. — Bu hatlar üzerinde, işbu Anlaşma ve Ek'ine mevzu olan yolların bir veya birkaç noktasından üçüncü memleketlere veya üçüncü memleketlerden adigeçen yolların bir veya birkaç noktasına yapılacak milletlerarası ulaştırma, yükleme ve boşaltma hakkı Sözleşen Taraflarca kabul olunan muntazam inkişaf genel prensiplerine ve hacim uygunluğu genel prensiplerine:

a) Menşe ve mahreç memleketler arasındaki ulaştırma isteklerine;

b) Uzak kurye seferleri işletmesi ihtiyaçlarına;

c) Mahallî ve mantakavi seferler gözönünde tutularak geçilecek bölgelerde mevcut ulaştırma isteklerine;
uygun olarak kullanılacaktır.

5. — Sözleşen Taraflar aşağıdaki hususları aralarında kararlaştırmışlardır:

a) Taraflardan birinin hava ulaştırma teşebbüsleri öteki Taraf ülkesinin herhangi iki noktası arasında kira veya ivaz karşılığında sefer yapmayacaklardır.

b) Hava ulaştırma teşebbüsleri, uçak hacmü ve iki Devlet arasındaki ulaştırmaların hakkaniyete uygun bir şekilde taksimi hususunda her iki Devlet yetkili havacılık idareleri arasında bir anlaşmaya varılmaya kadar karşılıklı ülkeleri arasında ve tesbit edilen yollar üzerinde kira veya ivaz karşılığı seferlere başlamayacaklardır.

c) İşbu Anlaşma ile Ekinin hiçbir kısmı, Sözleşen Taraflardan birine veya onun hava ulaştırma teşebbüslerine hususi haklar sağlayacak ve benzer hakların diğer herhangi bir Devletin hava ulaştırma teşebbüslerine tanınmasını önliyecek şekilde veya farklı işlem doğurur mahiyette sayılmıyacak ve bu yolda yorumlanmayacaktır.

6. — Sözleşen Taraflardan her birinin, bir hava seferini işletmeye başlamadan önce öteki Tarafa, onun ülkesine giriş ve ülkesinden çıkış için tasarladığı yönleri bildirmesi ve bunun üzerine öteki Tarafın kendi ülkesine giriş ve çıkış noktaları ile ülkesi üzerinde takip edilecek olan uçuş yolunu göstermesi Taraflarca kabul olunmuştur.

<i>Cumhurbaşkanlığına yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	10 . II . 1948 ve 1/231
<i>Bu kanunun ilânının Başbakanlığa bildirildiğine dair Cumhurbaşkanlığından gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	11 . II . 1948 ve 4/83
<i>Bu kanunun görüşmelerini gösteren tutanakların cilt ve sayfa numaraları</i>	:	Cilt Sayfa 6 511 9 96 10 15,72,75,75,83:87